

ИЗЛАЗИ СУБОТОМ.

Цијена

За ЦРНУ ГОРУ на годину 4
фор., на по године 2 фор.За АУСТРО-УГАРСКУ БОС-
НУ и ХЕРЦЕГОВИНУ на год.
6 фор., на по год. 3 фор.За све остале земље годишње
30 фран. у злату, на по године
10 фран. у злату.

ГЛАС ЦРНОГОРЦА

ЛИСТ ЗА ПОЛИТИКУ И КЊИЖЕВНОСТ.

Претплата шаље се поштом
успутним посредно админи-
страцији „Гласа Црногорца“ на
Цетиње, а коме је наручије, г.
Петру Радамановићу, к. и. аген-
ту у Котор. Донеси се шаљу
уредништву. Рукописи се не вра-
ћају.За огласе шаље се: за сваку
ријеч или за број од пет рије-
ца по 2 новчића за први пут, а
за сваки даљи пут по 1 новчић.

ДВОРСКЕ И ДИПЛОМАТСКЕ ВИЈЕСТИ.

Њезино Краљевско Височанство
Његађиња Милена са Њ. В. Њезом
Петром, у уторник, дошли су на
Цетиње с Ријеке, гдје су провели
виши дио зимске сезоне.

†
ГРИГОРИЈЕ СТЕПАНОВИЋ ШЧЕРБИНА
(1869-1903)
руски генерални консул у Митровици

Трагична али славна смрт пре-
кратила је земаљски живот рускога
консула у Митровици, Г. С. Шчербина,
али његово ће име вјечно жи-
вјети у нашој историји, као што ће
живјети и љубав према њому код
свију онијех, који су имали прилику
да га познају и да с њим друже.
Нема ни једнога листа, не само сло-
венскога, него ни странаго, који није
донио по какан чланака, цуп симпа-
тија према врломе покојнику, достој-
но оцјењујући његов рад на дипло-
матском пољу до потоњег тренутка
његова живота. Бочка „Н. Fr ie Pres-
ve“ од 9-ог априла (по новом) по-
светила му је цио уводни чланак од
два и по ступца.

Она је проследила читав ње-
гов живот, упоређујући га са жи-
вотом и радом рускога посланика у
Персији, Грибоједова, који је тамо
погинуо, на напомиње, како је тада
дато задовољење Русији тијем, што
су важио били сви учесници у
томе крвавоме дјелу и што је и сам
шах морао ићи у Русију да Рускоме
Двору изрази своје сажалење.

Пок. Шчербина родио се је у
Черниговској губернији и у рођењем
мјесту свршио је гимназију, па је
ступио у Лаазаревски Институт источ-
них језика, који је с одликом свр-
шио 1889 г. Ондах ватијем ступио
је као чиновник у Министарство
Иностранних Дјела, а кроз четири
године назначен је за консула у
Скадру.

При поласку за Скадар свратио
је на Цетиње и ту се је задржао
подуже вријеме и задоволио својом
добротом, уљудношћу и озбиљним и
енергичним карактером љубав код
свију цетињских кругова.

Од тога времена он је неко-
лико пута посјеђавао Цетиње, а
једном приликом, као отправник по-
слова, вршио је за неко вријеме
дужност рускога министра, те се је
тада још боље дао познати.

Главни рад његов разумије се,
односи се на Скадар.

У кратком времену он је успио
да стече љубав не само код право-
славних Срба у Скадру с којима
га вежује и вјера и народност, него
и код Арбанаса од обије вјероиспо-
вијести, јер је он указивао помоћ
свакоме, ко је био добар и поштен,
па ма којој народности или вјери
припадао.

Познајући потпуно турски јези-
к, он је све послове свршавао не-
посредно с валијом и то вазда ус-
пјешно.

Једном приликом он је израдио
неку милост и за Турке у Задриму,
те су му они због тога приредили
сјајан дочек, на коме је присуство-
вало читаво племе, а Шчербина био

је међу њима сам, осјећајући се као
код куће.

Чувао се није никада, често
пута је путовао сам, ишао у лов
без пратиће или просто с једним ка-
вазом.

Православно село Врака, буду-
ћи оикољено и притијешњено са
свијех страна Арнаутима, није мо-
гло држати ни своју црквицу како
треба. Шчербина је снабдио ту цр-
кву свијем нужнијем утварима и
често пута је Враку посјеђавао, осо-
бито у неђељне дане. Кад би се
враћао у Скадар, никад није допу-
штао Врачанима да га прате, јер су
они били у завађи с Арнаутима, па
би могли страдавати; а сам за себе
није марио.

У Елбасану налази се у селу
Шпата око 100 православнијех ку-
ћа, али нијосу смјеле јавно испови-
једати своју вјеру, те не знајући
што да раде, хтјеле су да се пре-
даду под заштиту римскога папе.
Кад је то Шчербина чуо, пошао је
право код њих, те учинио, да они
и даље остану православни и сло-
бодно своју вјеру исповиједaju.

Тешко је набрајати све што је
Шчербина учинао за народ, за ври-
јеме његова пребивања у Скадру!

Кад је народ чуо да он из
Скадра полази, свакоме је жао било.
Многи његови пријатељи, знајући на
какво опасно мјесто полази, савјето-
вали су га, да се тамо боље чува
него у Скадру, а он им је на то
одговорио: „Српски народ није тако
сретен, да ја, као руски консул, у
Митровици погинем.“

Ми нећемо да коментаришемо
ове ријечи племенитога рускога пред-
ставника, чија је крв окропила Срп-
ску земљу, јер оне коментара не
требају...

Не само Цетиње, но и сва Црна
Гора била је дубоко потресена кад
је чула да је Шчербина рањен и
пиљата су му телеграфска сауче-
шња, а данас сва Црна Гора жали
његову трагичну, и ако славну,
смрт.

Цетиње, 3 априла.

Догађаји у Македонији и Старој
Србији из дана у дан постају све
озбиљнији, а стање народа све несно-
сније. Мирни старосрбијански српски
сољак, радећи на својој њиви служи
данас као нишпа дивљим Арнаутима,
који се, пролазећи поред њега, кладе
међу собом, ко га може или не може
од прве погодити; па пошто овај,
као жртва њихове обијести и разва-
даности, папе, они с дивљом дроком
и смијехом иду у прву крчму, те
испијају у част онога, који га је
погодио. Као жртва оваквога стања
ствари пао је и руски консул у
Митровици, већ сад покојни Г. С.
Шчербина.

Стање ствари у Старој Србији
прије него је Шчербина рањен био
руско „Новоје Време“ представља
нам овако: 3. марта држали су Ар-
наути у селу Зојци, у Призренском
округу, скупштину, на којој су ухва-
тали међу собом, „бесу“ и ријешили
да траже, да се сви хришћански
жандарми одмах отпусте. Поредак
ће они држати сами и никаквијех
убистава и разбојништва бити неће.
Ако мутесариф на ово не пристане,

они ће жандарме силом удаљити и
напасти на Призрен. Град је био
готов за одбрану и топови су били
спремни по ред свега тога муте-
сариф, Целал-паша, бојао се од
Арнауца и послао је к њима 50—60
својих људи ради преговора. Као
посредник између мутесарифа и по-
буњеника био је Рустем Кубаш. 4-га
марта стигло је у Призрен 15 вођа
од равнијех арнаутскијех фисова. О
результатима тојех преговара муте-
сариф је одмах телеграфски извјестио
главнога инспектора реформа у
Скопљу, Хилми-пашу. Овај потоњи
одмах је ступио у преговоре с Ца-
риградом и остао је на телеграфској
платацији више од 12. сати. По пода-
цима, којима се потпуно вјеровати
може, Арнаути устају против рефо-
рама по наговору Тахир паше и
другијех арнаутскијех старјешина из
турске пријестонице. Од 5 до 7 марта
владала је потпуна анархија и арна-
утски терор. 8-га марта стигао је
тамо ђенерал дивизије Шамзи паша
с једним баталионом војске. Целал-
паша био је отпуштен, а на његово
мјесто назначен Сали-паша-Черкез,
али начега озбиљнога није било
предузето за умирење Арнауца. Аги-
тације против реформа постају све
јаче. Јашар-паша-Пећанац, рођак
повнатог мула-Зеке, довикује, да ће
Арнаути дати Султану у помоћ
неколико десетина хиљада војника,
само да остане као што је било, а
ако Султан ма у чему уступи „Ни-
јемцу“ (?), Арнаути неће никада
испунити султанове наредбе. Ско-
плански консул Фонтани у своме
рапорту жали се инглескоме посла-
нику у Цариграду, што Турци су-
више маие Арнауца, а међу тијем
лако би их било умирити. Он тврди,
да није могуће остварити никакве
реформе на сјевер од Шар-планине,
ако се Арнаути потпуно не равору-
жају. Он мисли и то, да назначити
међу Арнаутима хришћанина за чи-
новника или жаг-арма, док су нао-
ружани, значи толико исто, колико и
осудити га на очигледну смрт...

Покрет арнаутски почео се опа-
жати и с јужне стране Шар-планине,
у сјеверној Македонији. Арнаути без
сваке сметње пуцају на хришћане
по улицама и у кућама. Паника
влада свеопшта.

Тако је било стање у очи по-
крета на Митровици и Вучитрн и
у очи атентата на рускога консула.

Ово је у потоње вријеме већ
други случај, да Арнаути тако раз-
бојнички убијају јевропске заступ-
нике, јер је иете судбине био и
српски консул Лука Маринковић у
Приштини; ни први јевропски пред-
ставник, што га је још Наполеон
послао био међу Арнаутима, није био
много боље среће, а да не помињемо
грдну касанцицу, што Арнаути уч-
нише на Скадарском језеру од ау-
стријскијех изасланика: Брузарда,
Лудвика Пернета и дружине им у
потоњој четврти XVIII. вијека.

Ова разбојништва до сад су
јевтино Арнаутима пролазила, али
ово потоње, како изгледа, неће проћи
без последица за њих. По ријечима
„Новога Времена“ увјеравања тур-
ске владе, да ће предузети све мјере,
да се одмах угуши арнаутски покрет,
као да неће за овај пут остати само
ријечи. Турска се боји дићи војску
из Манастирског и Солунског вила-

јета, па је превести у Стару Србију,
јер је та војска потребита за одр-
жање реда у тијем покрајинама, те
зато преводи велику војску из Мале
Азије у Стару Србију, да дјелује
против арнаутског покрета. Умирење
арнаутског покрета повјерено је
Хилми-паша, којему је дато право,
да се по потреби може користовати
војском из сва три вилајета.

По досадашњим вјестима Хил-
ми-паша свјестан је задаће, која му
је повјерена и најенергичније ради,
да је оствари. Чује се, да се је ри-
јешило, да похвата све коловође арна-
утског покрета и да их пошаље у
турске азијатске предјеле, а та мјера
не може да не утиче на Арнауца,
само ако се изврши енергично и без
одлагања. Овоме потоњему до сад
је у неколико сметао страх, да се
тијем не узбуди незадовољство међу
Арнаутима у Илдизу, али потоњи
догађаји јасно показују, да више
колебања не треба да буде и да
треба жртвовати личну султанску
гарду ради тога, да се избјегиу
компликации, које би могле имати
врло јадне последице.

„Атентат на рускога консула,
опажају „Петроградске Вједомости“,
у очима тамошњег народа није кри-
вица само некаквог непознатог Ибра-
хима, него је то кривица цијелог
Арнаутског племена. Казна Ибрахи-
мова далеко не може откупити ову
дрзост, којом је бачена рукавица
Русији. Ако ми не добијемо за то
виши задовољштину, онда је приро-
дно, да народ у Старој Србији дође
до закључка, да ми и нијесмо у ста-
њу учинити ништа и да су и Ар-
наути у овом тренутку и у овим
приликама јачи од нас.“

РУСКИ КОНСУО ШЧЕРБИНА

раговор са д-ром Цвијичићем.

Чам смо чули жалосну вјест, да је
руски консул у Митровици тешко рањен,
уредништво је послало свога сарадника до
професора Велике Школе, г. д-ра Јована
Цвијичића, да се у њега, као позаника и
пријатеља симпатичног и омиљеног Шчер-
бине, о овоме ближе распита. Госп. Цви-
јичић је изводио сарадника примити у вид-
ној и интересантној радионици својој на
првие спрату Велике Школе, и на молбу
за информацију, ма да је ради несрећнога
случаја врло ожалостен, радо се одазвао.

— Мене је, рече уважени професор,
до срца дирнула вјест из Митровице.
Шчербина је и међу консулима и међу
људима, које ја познајем, једна од најсим-
патичнијих личности. Кад год сам разго-
варао с њиме, кад год сам на њега мислио,
вазда ми је долазила мисао: да ће тај
човјек играти у руској политици велику
улогу. Ој је човјек погледа ванредно ши-
роких, ријетке енергије, а својој мисли
предан је и срцем и душом. То је интере-
сантан консул, јер није као такав само по
уму, већ у њега има много срца, много
вјере, оне топле, словенске религије.

— У колико је и његова спољаш-
ност у складу са дулом му?

— Шчербина је млад човјек; тек му
је тридесет и шест или седам. Раста је
осредњег, плав, прави Рус. Лице му је
благо, брадица плава и очи плаве, топле,
интелигентне. Кретање му је мирно и тихо.

— Умије ли српски?

— Српски лијепо говори. са нешто
руског нагласка. Зна арапски и турски.
Познат му је велики дио литературе о
балканском полуострву, а нарочито лите-
ратура политичко-економска. Особито је
верзиран у економским и комуникационим
питањима. Код њега баш то особито изне-
нађује, што у томе погледу види велике
дрге Балканског полуострва.

— Молим вас један детаљ за појам „велике црте“.

— На примјер његово мишљење о Митровици. О овој тачци има ваљано разрађено мишљење. У Скадру, гдје сам се упознао с њиме, толико смо пута разговарали о томе. Слагли смо се у томе, да приазенски консулат нема тако велику важност, а за Митровицу би Шчербина надра рекао: да је чвор и за Арнауте и за Аустрију, а да би одатле почела одбрана српског народа у Старој Србији.

— Шта мисли о Србима?

— Ријетко се у којога Руса јавља толика љубав за Србе, као у њега. Шчербина необично воли Србе. Више сам пута мислио, гдје се та и толика љубав за Србе зачала у њега. Чини ми се, да ће то бити у Скадру. Они Срби тамо су крсни, народ старог типа и карактера, готово забораваљиви; и ваља, у првом реду, топло словенско сажалење је овога честитог Руса учинило, да заволи Србе.

— Како стоји према Арнаутима?

— Од свих консула на Балкану он Арнауте најбоље познаје. Пролетом је сву Арбанију на коњу, а са једним кавалером. Има везе са свима државима сјеверне Арбаније. Кад сам онуда путовао, један селица бјеше затворио пут од Скадра ка Призрену, али сам ја ипак био пропуштен, а за то, јер ме туда пушта — руски консул. Помислите, каква је то личност!

— Заиста, штета, што је допао толике несреће.

— Не знате, колико ми је жао, рече са много саученића проф. Цвијић. Али најважније крв овога честитог Руса није заман потекла. Мени је истина данас тешко овако тешку прилику симпатичнога Шчербине доводити у везу са њеним политичким последицама, но не могу, а да вам не напоменем, како ми моје познавање онамошњих прилика говори, да ће потекла крв овог ријетког бриговође српског племена учинити, да нап тамошњи народ, кад Арнауте осјете посљедице атентата на рускога консула, — дигне главу...

„Београд. Новине.“

ПУТ ИНГЛЕСКОГ КРАЉА У ПАРИЗ.

По ријечима „Figaro“ састанак Краља Едуарда VII и председника Лубе, последице дугих преговора између Париза и Лондона, коначно је одређен. Краљ Едуард први је изјавио жељу, да тај састанак буде, а у исто време дао је знати, да би веома жељо, да тај састанак буде за пријоме његова путовања по Јевропи и то или у Паризу или у Ривнијери, како је председнику повољније. Најприје су мислили, да ће се састанак тај одесити на југу, али су доцније ријешили, да то буде у Паризу, на краљевом повратку из Италије.

Путовање краљеве распоређено је овако: из Португалије краљ ће проћи кроз Гибралтар и поћи ће на Малту, а одатле у Неапољ, гдје ће стићи почетком четврте недеље априла. Одатле ће се удутити у Рим, где ће се зауставити неколико дана. Из Рима ће се краљ вратити у Неапољ и на својој јакти упутити се у Марсељ, а из Марсеља у Париз. Краљ ће отпочини ути у кући инглеског посланства; његова посјета имаће званичан карактер.

У Неапољу биће смотра инглеске и италијанске ескадре.

ЛИСТАК.

Стара Србија.

(Из „Новог Србобрана.“)

(Саргетак.)

У права.

По турској административној подјели и управи долази Стара Србија у косовски вилајет, и то само онај дио са сјеверне стране Шаре и Црне Горе. Дакле обухвата ове сандаци: приштињски, призренски, сјенички, пећки и пљеваљски.

Како дакле у административном складу турске царевине није Стара Србија никаква посебна административна целина, и како су у Турској статистички податци уопште врло непоуздани, то се за саму Стару Србију не може тачно одредити број становништва. У читавом косовском вилајету, који, као што рекосмо, обухвата осим Старе Србије и један дио Македоније, има по најновијим подацима око 980 хиљада становника. Од тих је 90 хиљада Турака, 447 хиљада Срба (од тих 17 хиљада муслимана), 430 хиљада Арнаута, а остало су Цигани, Цинцари и други. У Старој Србији дакле, како смо је ми обилежавили, има од прилике 500 хиљада душа.

Главнија мјеста.

У Старој Србији главнија су мјеста: Митровица (са 8000 становника Срба и Турака, на састанку Ибра и Ситвице. Врло

МАКЕДОНСКИ И СТАРОСРБИЈАНСКИ ПРОБЛЕМ.

Под тим насловом изишао је у бечком „Zeit“ у чланак професора биоградске Велике Школе, др. Ј. Цвијића из кога доносимо шљедеће:

На основу мојих посматрања и испитивања на лицу мјеста, која се само у погледу броја Турака битно разликују од других литерарних извора, и то у корист Турака, сављено је становништво солунског вилајета овако: Словена од прилике 600.000, Турака 450.000, Грка и погречних Словена од прилике 200.000. Јевреја неких 60.000 и Цинцара једно 30.000. У битолском вилајету: Словена од прилике 340.000, Турака 113.000, Арбачаса неких 200.000, Цинцара од прилике 50.000 и Грка најмање 20.000. Укупно износи становништво Македоније и Старе Србије неких 3.000.000 становника. У сваком вилајету чине Словени (Бугари и Срби) претежно највећи дио становништва, ма да ни у једном вилајету не достижу апсолутну већину.

Ни једна покрајина Балканског полуострва не показује тако етнографско шаренило као Македонија, па чак ни сама кнажевина Бугарска, у којој живе од прилике 600.000 Турака (Османлија). Ријетко су се гдје могли издвојити етнографски срезови. Скоро у свакој жупи Македоније становништво је измијешано. Осим тога су Турци потпуно господари у градовима гдје су са ријетким изузетцима у већини. И пропаганда разних држава и народа изазива даље етнографско цјепање. У једном маленом селу Ђвџелије у јужној Македонији нашао сам ерцску, бугарску и грчку школу, патријаршијску и патријаршијску цркву и протестантског свештеника. Кад би се у таквим приликама дала Македонији аутономија не би се постигло ништа друго, него анархија.

Не треба никако губити из вида, да је словенско становништво Македоније неодређена народна маса, која нема чистог националног типа. Македонски Словени исто се тако добро споразумијевају и са Србима као и са Бугарима и могли би исто тако бити Бугари као и Срби. Ко на њих јаче утиче школом и црквом тај их задобија. У том погледу пошло је Бугарима за руком, да постигну веће успјехе него Срби. Ја исказујем отворено то, у осталом понату чињеницу и ако сам спреман на жесток, ма и неоснован протест мојих земљака. Посредовањем руске владе створени руски сгархат у Цариграду даје Бугарима могућност, да у Македонији развију пропаганду у великом стили. Од шестити година располажу они са великим средствима, да побугару Македонију. Томе је допринио и сан-стефански мир. У том погледу су Срби заостали. Прије свега они су знатно доцније почели да се озбиљно брину за та спорна земљишта. Ни од стране руске, нити пак од стране српске владе није српска пропаганда у Македонији тако потпомогана као бугарска. Тек од пет година је законом допуштено, да се у Турској отварају српске школе, па и оно имају сигурну основицу за опстанак само тамо, гдје има српског владице. На ипак напредују Срби јаче и отуд огорчена борба Бугара против српских школа и против постављања српских владика, као што је то био случај са великом Фирмилијаном у Скопљу. Нема сумње, да се у Македонији однос између

важна трговачка и жезљеничка тачка, на путу из Скопља за Нови Пазар и Босну. Код ове вароши свршава се жезљеничка пруга која полази из Скопља кроз Косово. — **Вичитри** (са 10.000 становника Срба и Турака) удаљен од жезљеничке пруге пола сата. Јаку трговину води са житом. — **Гуљам** (са 10.000 становника Срба и Турака) важно мјесто за гњилавску казу. — **Сјеница** (са 9000 становника православних и мухамед. Срба). Сједиште сјеничког кајмакама. Важна тачка на путу из Босне за Нови Пазар, Скопље и Солун, као и на путу из Србије преко Јавора, Бијело Поље и Берана за Црну Гору. Највећу трговину у цијелом вилајету води са говедима, овцама, кожама, маслом и сиrom, који би могао држати конкуренцију на свјетским пијацима. — **Пљеваљ** (Гаслица са 8000 становника православних и мухамед. Срба), сједиште пљеваљског мутсарифа. Важна тачка на путу из Босне преко Новог Пазара, Скопља и Солуна за Бијело Море. Доста јаку трговину води са стоком, кожама, вуном, мљавом и лојем. — **Баковича** (са 12.000 становника Арнаута). Овдје се израђује доста сактијана и мјешине. Има само 60 српских кућа. — **Гулице** (са 6000 становника Турака) главно мјесто за гулицу вахију. Срба мало. — **Плав** мала варошица на плавском језеру. Срба мало. — **Беране** (са 4.000 становника Срба) на ријечи Лиму и на путу из Црне Горе за Сјеницу и Србију. — **Рожај** (Трговиште, зове се званично, са 4.000 становника), главно мјесто за рожајску казу. — **Нови Пазар** (са 12.000 становника Срба и Мухамеданаца), на ријечи Рашкој, притоци

Срба и Бугара са сваки новоснованим српским владањем и сваком новом српском школом помијера у корист Срба.

Са свима тим тешкоћама етнографске природе морају рачунати извршиоци реформа и имати много осјећаја правичности и такта. Но како стоји са предлозима за реформе? У сва три вилајета, на које се простире реформе, несумњиво су жалосне прилике. Прикупљање десетине и злоупотребе администрације закети су неосновне. Турци, чак и највиши чиновници, одликују се источњачким ђефом, који овда онда избије, побуђујући их да праве покоре. У косовском вилајету и у оном дијелу битолског вилајета, гдје Арбанаси живе заједно са Хришћанима, влада још и потпуна анархија у погледу имовне и личне безбједности.

Прилике тамошње подејећају на најцрња времена средњевјековног права песнице. У читавим крајевима је хришћанско становништво или искоријењено или протерано. Тиме су настали у косовском и битолском вилајету у великим размјерама етнографски процеси и помијерања и то помијера се граница између Арбанаса и Словена све више на Исток. Турска влада оставља ствари нека иду како иду, ма да био на тај ток ствари могла сузбити кад би хтјела. Један турски генерал, који је био мутсариф у Пећи, рекао ми је једном, како се ријешило, да се врати у војску, јер не може мирно гледати, како се крвави алочини арнаутски остављају некажњени. Он је био тога мишљења, да би се ред могао успоставити, кад би се то из Цариграда допустило. Главна сметња извођења предузетих реформа јесу дакле Арбанаси и турска централна влада. Има дјело реформа и друге противнике: македонске комитете и најпознатији је „словенски добротворни комитет“. Ти фактори сметају успостављење мира и реда. Званична Бугарска као и уопште увезши Бугари смишљени су и вољни да се задовоље оним што је могуће, но још једнако постоји велика опасност, да комитети не преузму маха, те да не увуку владу и народ у опасан положај.

Од оба македонска комитета у Софији Сарафовљев је симпатичнији. Он тежи за независном, слободном Македонијом. Тај комитет се неће дати зауздати, нити ће се и близу умирити реформима. Ваља очекивати дакле да ће још неко вријеме слушати о раду тог комитета у Македонији. Други комитет, са Михајловским на челу, нагледа да је привилегиран од државе и снакако је био више дипломатски него револуционаран. Међутим и тај комитет свакако је допринио са своје стране, да се скрене општа пажња на неосновне прилике у Македонији. Дјелања малих чета често се претјерано приказује. У Македонији не може никако доћи до народног устанка. А без помоћи из Бугарске не би те мале чете могле ништа починати. Но свакако сам и ја за пољедњих пет година запазно, како се потиштени, немани и заплашени македонски Словени преступно запајају духом револуције. Број незадовољника све је већи, а друге скрапо цак турског становништво је све раздраженије и тако може врло лако доћи до крвавих сукоба.

ИЗЈАВА МАКЕДОНАЦА.

„Frankf. Zeit.“ доноси вијест, да је такванани „Други“ македонски комитет дао

ријеке Ибра. Врло важна трговачка варош на путу из Босне преко Косова за Скопље, Солун и Бијело Море. Доста јаку трговину води са сактијаном и мјешином, који се ту израђује, но осим тога, тргује још и са стоком, вуном, лојем и маслом. Пола сата сјеверно од Новог Пазара налази се стародревна српска црква Апостола Петра, у којој се крстио отац Св. Саве. Један сат од Новог Пазара на истој страни налази се манастир српски Турђени Ступови, а два сата југозападно налази се српски манастир Сопоћани. Пола сата сјеверноисточно од ове вароши налази се љековита бања. — **Нова Варош** (са 2.000 становника Срба и Мухамеданаца) главно мјесто за нововарошку казу. — **Бијела Поље** (са 7.000 становника Срба и Мухамеданаца), на ријечи Лиму а на путу из Црне Горе за Сјеницу и Србију. Доста јаку трговину води са стоком, вуном и кожама. — **Пријепоље** (са 4.000 становника Срба и Мухамеданаца) на ријечи Лиму и на путу из Сјенице за Босну. Овдје се израђује врло добар сактијан и мјешина. Приличну трговину води са стоком и вуном. У околним све вароши рђаво врло добар дуван. Један сат источно од Пријепоља налази се српски манастир Милешево, у коме је почивало тијело Св. Саве првог српског учитеља и просвјетитеља. — **Прибој** (са 5—600 станов.) сједиште мудрага прабјоске вахије. Један сат југоисточно од ове варошице, налази се српски манастир Бања, гдје се налази и

Осим сандачких (окружних) вароши и варошица: Прибоја, Гостивара, Вучитри, Јањева и Пљава у свима варошима овог вилајета сједи кајмакама (ерски начелници).

крајем прошле године грофу Ламадорфу, кад се је овај бавио у Софији билешику, у којој су изложили *минимум* својих захтјева, који се морају остварити, ако се жељи мира у Македонији. Ево тијех захтјева:

1) Мора се уредити провинција са главнијем градом Солуном. У ту провинцију ушли би вилајети: солунски, мавастирски и скопљански, осим неких дјела ова два потоља, гдје њихова пропаганда није могла успјети.

2) Да се по одобрењу великих држава назначи за ту област генерал-губернатор, који би био Хришћанин и који није до сада имао никаквог односа к турској администрацији.

3) Генерал-губернатору помагала би народна скупштина, коју сам народ бира, чувајући строго права мајине. Све чиновнике назначава губернатор.

4) Реди реда и мира мора се уредити корпус народне војске од домородаца, који би био потчињен губернатору.

5) Сви језици који се говоре у области да имају једнако право с турским. Поједини административни уреди рјешавали би сами, који ће језик употребити у аванчијем пословима.

6) Да се до општа амнестија, како онијема који су затворени, тако и онијема који су избјегли.

7) Оне реформе мора увести јевропска комисија помоћу међународне војске.

Примједба. Такве исто реформе морају бити уведене и у једренски вилајет.

Књижевност, умјетност и просвјета.

(Педесетогодишњица руског академичара А. Н. Пипина.)

Цио руски научни свијет прославио је 25 марта педесетогодишњицу рада једнога од вијенских руских научњака и књижевника академичара А. Н. Пипина.

Он се родио у Саратову 1833 године и пошто је свршио гимназију, ступио је најприје на Казанско, а за тим на Петроградско свеучилиште, гдје је и свршио 1853 године као кандидат историје-филолошког одејка. Те исте године појавио се је и његов први чланак у „Отеч. Запискима“ — о драматургу XVIII. в. Лукашу. За четири године иза тога, он је радио у истоже листу, пишући чланке из историје књижевности, а у исто доба спремајући своју магистарску дисертацију, коју је и заштитио 1857 године.

Идуће године био је послан у иностранство и по словенским земљама, да се спреми за катедру историје јевропске књижевности, а 1860 био је назначен за професора. У новембру 1861 године остави катедру и поче да уређује лист „Современик“ и да ради на њему, а у исто доба почео је да ради, и то први од руских научњака, на апокрифима. Пошто је „Современик“ престао излазити, он се је занимао приједома и као плод тога рада јавила су се дјела: Шера, Гетнера, Дрепера, Лока и др. У исто доба изашло је важно дјело: „Историја словенских књижевности“, као плод заједничког рада А. Н. и В. Д. Спасовића. Ово је једино дјело, у коме је озбиљно изложена хиљадогодишња историја књижевности западних и јужних Словена и које је обратило на себе пажњу због свога чисто научног карактера и метода.

љековита вода истог имена — **Пећ**, на Пењанској Бистрици, под планском Жељбом. Овде је за цара Душана, а и допавје за дуго била столица српских патријарха. На југ од Пећи, за 20 км. наводи се манастир **Дечани**, задужбина краља српског, Стевана Дечанског. На истоку од Косова, и недалеко од данашње српске краљевине била је у вријеме старе српске државе једна велика и богата рударска варош: **Нова Брдо**, али јој се данас једва и траг ва, јер су је Турци, пошто је освојили, порушили и опустјели. — **Призрен**, (40.000 становника), на подножју Шар планине, на објема обалама Биистрице, притоке Дримске. Призрен је био некада престоница велике Душанове Србије, и највећа и најљепша српска варош, али од сјајних дворова Душанових данас се казују само равнине; велике и дивне цркве претворене су у дмање а остале из тога времена нема ни трага. На мјесто Душанова Призрена данас стоји истина и опет велики али прљави ирачни и сиромашни Призрен, подигнут за турског господства. У Призрену сједи данас један православни и један католички митрополат; у њему је прилично основних школа за дјету свих вјера и једна богословија, коју је православни Србама подигао родољуб Сама Игуманов. На гласу су призренски златари (кујуница) кожари и пшкарари. — **Приштица** некада главно мјесто вилајета и сједиште валије, а сада ту сједи само мутсариф. Лежи на сред Косова Поља; у близини је чувени манастир Грачаница, једна од најљепших грађевина старе српске умјетности, задужбина краља Милутина. — **Вучитри**,

Год. 1867 био је покренут „Вестникъ Европы“ и А. Н. постао је један од првих и најбољих његовијех сународника; течаје 30 година ријетко је наћи и једне књиге тога листа, у којој не би био један или више његовијех чланака. Један дио од тих чланака штампан је доцније за себе у књигама: „Друштвени покрет у Русији за вријеме Александра I“, „Карактеристика књижевнијех напора од 1820 до 1850 г.“ „Живот Бјелинског и његова писма“, „Историја руске етнографије“, „Историја руске књижевности“ и др. Осим тога А. Н. занимао се је много и руским мачонским логжама и написао је „Хронолошки указатељ рускијех логжа од поставке мачонства до његова укинућа. Око 1880 поново је почео да ради на старој руској књижевности и издао неколико ваљаних дјела у томе правцу.

А. Н. изабрат је био за члана Академије још 1870 год, али тадашњи министар просвјете, Д. А. Толстој, одговорио је потврду тога, те да не би Академију доводио у неприлику, он се од избора откаже и тек послѣ 26 година поново буде изабрат и потврђен за академичара за одјек руског језика и књижевности. Поштоваоци А. Н. Пишма са Цетиња послали су му, поводом његове педесетогодишњице, телеграфску честитку са најрадичнијим жељама.

Стигло нам је ново коло књига Српске Књиж. Задруге, у ком су ове књиге: Путешествије по Србији од Јоакима Вујића, књ. друга; Драматски списи Јована Ст. Поповића, књига прва; Приповијетке Ђуре Јакшића, књига прва. Ускоч приповијетка Сима Матуловића; Стари дани од Б. Станковића; Тарас Булба, приповијетка Николе В. Гогоља, превео с руског Милован Ђ. Глашић;

Постанак и развјатк народа, написао Валтер Беџкот, превео Др Драг. Т. Миџушковић.

Српска Књижевна Задруга, на молбу неких чланова оснивача, ријешила је на својој скупу од 16. марта, да прима доплате од свих оснивача, који би хтјели на уложене оснивачке улоге од једног доплатити још онолико, колико је потребно до 200 круна, колико оснивачи и иначе уложили су до 20 година (чл. 9. правила Задругињих). О овоме се извјештавају чланови оснивачи ради анања и управљања.

(Дом словенских новинара.) Руски Император Никола II. поклонило је 200.000 рубаља за подизање дома словенских новинара, који ће се подићи у Петрограду. Темелј овомо дому биће ударен на дан отварања петроградске свесловенске авлазбе. С тога ће одбор повати на иложбу све словенске новинаре. Од прихода овога дома издржаваће се и у њему станувати изнемогли словенски новинари.

НАРОДНА ПРИВРЕДА.

Приморски „Српски Лист“ донио је чланак под насловом „Значај штедионица.“ Пошто се и код нас у потоне вријеме почела будити мисао о штедионицама, то тај чланак скоро у цијели доносимо:

Богатство и добробање народа стоји у тијесној, нераздужној вези са имаовином

већа варош у Косову, близу њега се некад налазила Самодреза црква, позната из на родних прјесама. -- Јанго, велико занатлијско мјесто; становници су Срби католици.

Сјеверна Албанија.

II.

И ако Сјеверна Албанија не спада међу крајеве, којима су овом приликом обећане реформе, ипак је од интереса за Србе, као дио, који је под именом „Зете“ припадао српској држави још и прије Немања, а осим тога је врло важан као излазак на море за Србију, који ће јој кад тад морати припасти.

То је онај дио, који смо на карти издвојили од огаде Албаније линијом, која иде од ушћа Дрима право на исток до Црног Дрима. Данас је тај крај најближе околине Скадарског Блата (Зетеке равнице), дивљи горски крај, насељен најдивљим племенима арнаутским, у коме осим Скадра и Ђеша и нема већих мјеста, па чак је и једини пут с мора за Призрен само једна става. У томе су крају готово сва она племена арнаутска, која се од увјек налазе као најупорнија прота турској власти, коју упорно познате стране власти још потпомажу. Од тих племена спомињемо: *Миридиште, Малесију* једну и другу једну ђавочичку под Проклетијом, а другу више саставља Бијелог и Црног Дрима, *Красиће, Гашиа, Климентас*, па граница Црне Горе и друга мања, која су као већина арнаутских племена у овим

појединача и са цијелискодном, опревног управом над том имаовином. Да се подигне богатство и добробање народа, потребито је на првом мјесту потпомаћи и унаприједити приврједни развјатк земље. На другом је мјесту потребито потицати и уздизати штедљивост код народа. На трећем мјесту потребито је амаљско главници таким ставама упутити да опште кредитне потребе на њу уједно у самој земљи подмиру.

Приврједним развјатком земље расте продуктивност земље и народа. Идеал тога развјатка и тога раста био би, када би сама земља могла све материјалне, културне и моралне потребе станљивнштва задовољавати, када се не би ништа с двора увозило, када би продуктивност била много већа од трошње, тако да би се велика количина продуката могла извозити у туђину. Што је изнов већи од увоза, тијем више расте богатство и добробање народа и земље, дочим ово тијем више пропада, што је изнов мањи од увоза.

Упоредо са радњом и продуктивношћу, која од ње одвиси, иде и штедња по оној народној пословици: „У радише свега бише, у штедише и још више.“ Са свијем је наравно, да штедљивост мора бити равнорјата и цијелискодна.

Развјатком приврједног и дизањем штедљивости расте народна главница. Но ова је главница на првом мјесту својина појединачна. Ма колико нарасле главнице појединача, не ће оне моћи задовољити све кредитне потребе и захтјебе не само оних чланова народа, који су сиромашнији, него и оних, чије су главнице. Код људи радних и предузетних обим њихових радња и предузећа увијек надмашује главницу, којом они располажу; а тако и треба да буде. С тога и богатији и најбогатији људи потребују кредит. Ту потребу кредита сиромашнији и богатији треба задовољити. За задовољење тих кредитних потреба треба употребити на првом мјесту земаљске главнице. Тијем се постизава двострука корист: земаљске главнице служе на првом мјесту на корист члановима своје земље и свога народа и чувају их од навала и јарма туђих главница, које би временом могле не само потрести добробање земље, већ и довести економску а с њом и другу потчињеност народа и земље туђину; с друге стране појачава се и обезбијеђује се земаљска и народна главница од непријатељских сплетача и удараца. Тек кад земаљска главница задовољи опште кредитне потребе, моћи ће се она и у туђину улагати на предузећа или на прирастак. Исто тако, с друге стране, тек кад земаљске главнице не буду више у стању да подмирују кредитне потребе земље, моћи ће се оне обраћати туђинским главницама и паметно користити се њима за подизање услова којима ће се унаприједити народна и земаљска главница до тог ступња, да земљи и народу не буде више потребе од туђинских главница.

Подизању приврједног развјатка земље, правилном руководству и упућивању наслаганих приштеда има Француска да захвали, што се у кратко вријеме опоравила од превеликога удараца, који је земљи била нанјела ратна оштета, коју јој је Бизмарк био наметнуо. Цијелискодном васпитању на народно привредном пољу има се захвалити, што француска рента и код најмање постотка на главницу увијек бљежи највише курсове, а то с тога, што француска главница тражи, да се уложи на првом мјесту у државним врједностима земље. То исте врједности и у Њемачкој. У нас се привреда

крајевима римокатоличке вјере. У овим крајевима данас осим сасвим незначних колонија нема Срба, него је све сам дивљи и фанатични Арнаутин. Њега су турске власти, употребљавајући га против Срба у Црној Гори и Старој Србији, на толико размачиле, да су постали потпуно безобразни, и имајући посла са голоруким Србима, дошли су на глас као неко обито јувачко племе, што у ствари нијесу. Многи поуздани и разборити путници потврђују то. Али при свој тој дивљини данашњих становника тога краја, крај ће тај бити веома важан за Србе, кад дође до стварања српске државе способне за живот, јер овуда води најкраћи пут са Косова поља на море. Познати пројект за Србе тако важне жељезнице у Радугејанц на Дунаву код Негодина — Ниш — Призрен — на Јадранско море ишао би овим крајевима.

Најважније мјесто у сјеверној Албанији је Скадар (40.000), које нас као Србе ради будућности мора највише интересовати. Скадар је некад био престоница овога негда чисто српског краја, а данас је главно мјесто скадарског вилајета. Скадар је врло важан у трговачком погледу, како ради увоза, тако и ради извоза. Српска народна прјеса истаче врло живо љепоту Скадра на Бојани.

Сјеверна Албанија нагиба се мору; узвишења су јој знатна, а равнице око Скадарског блата су веома ниске. Пред Скадром се један рукав Црног Дрима одваја и утиче у Скадарско Блато, из кога отиче ријека Бојана у Јадранско море. Сјеверозападна половина Скадарског Блата

налази скоро још у повоју. За паметну штедњу мало знамо. Главница мало имамо. Што их имамо, не знамо их правилно и ваљано улагати. При улагању не руководимо се обично заједничким народним добром, већ себичним интересима.

Позвани посредници штеђе и сабирања народних и земаљских главница јесу штедионице. У штедионицама учимо се паметној штедњи. Штедионице промицну приврједни развјатк земље. У штедионицама ми се међусобно потпомажемо и развјаткоме међу собом дух солидарности и братства. У штедионицама налазе народне главнице најбољи и најсигурнији уложак, који је најкориснији и по вјеровике и по дужнике, и по народни карактер земље и по богатство и добробање народа и земље. Штедионице подмирују кредитне потребе чланова народа и земље, те ови не морају туђину се за то молити и скупо му зајмове плаћати и враћати; оне чувају појединце и народе од економске па и друге потчињености туђину, па кадгод још и непријатељству народа и земље. Штедионице чувају најпосље и од бедних каматара свога народа и подижу морални карактер народа. Једном ријечи штедионице вантно потпомажу економском, моралном па и политичком развјатку и напретку народа и земље.

С тога оснивајмо их и развјаткоме их!

ДОМАЋЕ ВИЈЕСТИ

Цетиње, 3 априла.

(Парастос.) У неђељу, 30 марта, држат је парастос у капели овдашњег Маријског Дјевојачког Института за покој душе погинулог у Митровици руског кока сула Г. С. Шчербинне. Парастосу је извољило присуствовати Њег. Височанство Књаз Мирко, наш министар иностраних дјела, г. Војвода Вуковић, овдашњи руски мачистар, г. Шчеглов, са својим секретаром г. Мехом; бугарски дипломатски агент, госп. Константиновић, и много друге омијене публике.

У понедељник, 31 марта, држат је парастос за пок Шчербини у овдашњој катедралној, манастирској цркви Цинодјејствова је Њег. Високопреосвештенство г. Митрополит Митрофан уз саслужбоње мјестонога свештенства. Парастосу присуствовали су Њег. Височан. Књаз Мирко, Њ. Преузвишеност г. Шчеглов, руски мачистар са персоналном легације, г. Константиновић бугарски дипломатски агент, сви наши министри и чиновништво.

(Гости.) Овијех дана бавио се у нашој средини д-р Влашић, маџарски министар просвјете и опшутовао је у понедељак, однеавши собом најљепше успомене са Цетиња. У друштву с њим налазио се његов син, Паја пл. Јеремјић, српски посланик у Будим-Пешти, и д-р Трнски.

(Српска Књижевна Задруга.) Појереник „Српске Књиж. Задруге“ проф. Миџушковић и овај пут позива чланове, да с улугом за чланство похитају, јер је већ крајне врјеме ко мисли бити члан за другин за ову годину. Књиге ће за оне који су улго положили скоро доћи.

(Матица Српска.) Проф. Миџушковић прима претплату и за издања Матице Српске.

(У фонд за потпомагање трговачког и занатлијског подмиљатка“) приложише ове господо:

припада Црној Гори. Због тога се Скадарским Блатом смије пловити само под турском и црногорском заставом. И ријека Бојана је врло погодна за пловидбу, али је све више замуљује Дрим.

Што се климе тиче, може се толико рећи, да је зима веома блага, снијега пада веома мало, а неких година ни мало. У сјеверној Албанији расте лаворика, маслина, смоква, шипак, рогач, а у заклоњеним мјестима одржи се лимун и наранџа. Животиње су исто као и код нас, само што има птица из топлијих крајева, којих код нас нема.

Народ се бави понешто земљорадњом и сточарством. Сију се жита која и код нас али и пиринач. Сади се много маслине, од које се циједи уље. Свуда, а нарочито око Скадарског блата, народ се бави риболовом. Највише прихода доноси из мори: срџела, а из језера: укљева и јегуља. Доста се гаји и свилена буба. Крај мора живи народ доста од бродарства и бродоградње.

Рђавим привредним приликама криво је највише што су комуникације врло слабе. Тако Скадар има само једну везу с Гусињем, једну с Призреном и једну с Битољем, аљ то за право и нијесу друмова, него стаје. Добра жељезничка веза Скадра с природним залеђем његовим, Старом Србијом, и даље са Србијом могла би привредни живот овога краја снажно покренути напријед.

Кр. кол.

Митар И. Дрепун	10 —
Проф. Ф. Јерговић	10 —
Њег. Високопр. Госп. Митрополит Митрофан	60 —
Браћа Радловићи, трговци из Подгорнице мјесто вијенца над пок.	
Васом Пипером	10 —
Марко Газивода	4 —
Леон Сован, почасни књ. консуло у Ници извољило је послати 100 франака	94 40
Спасоје Пилетић	10 —

Свега круна 189 40

Из 10. бр. „Гл. Цр.“ пренос „ 1069 38
До данас скупиљено укупно „ 1258 76

И на даље се прилози примају с највећом захваљношћу, а слати их треба благодјелнику фонда, г. Јовану Хајдуковићу на Цетиње.

РАЗНЕ БИЉЕШКЕ.

(Нови проналазци.) Изналасци талијанског инжењера Пино прославиће га у цијелом свијету и ставити име његово у низ имена највантнијих проналазача. „Contemporary Review“, посвећује дугачак чланак овим необичним изналасцима. Пино је недавно изумио подводни чамац за вађење са морског дна потонулих бродова и другог блага. Млади инжењер чинио је проба са својим проналазком у Генуеском заливу пред вишим властима. Ове су проба показале сјајан успјех. Пино се спустио у дубину 90 метара и за мање од 10 минута извукао је потонулу лађу. Гњурци не могу да раде у дубину више од 30 минута због јаког притиска воде, који на 40 метара достиже 4 килограма на један квадратни сантиметар. Пино може у свом чамацу да издржи сваки притисак и да ради ма на каквој дубини. Чамац је сферног облика и сав је од челика, као да је окован на једног комада. То и чини да може издржати сваки притисак. За рад Пино је удеоо нарочито покретач — механичку руку, која, као и човјечија рука слободно врши сваки покрет. Она се савија, пружа, може да уквати и држи предмет. Неколико таквих руку, које се помоћу вјештачког подешавања додају чамацу, могу потпуно да заменије људски рад. Овај овакав чамац, који има око 3 метра у попречнику сасвим може да извуче са дна морског потонуле лађе и у опште ма какав предмет. Чињене су проба са успјехом и у дубини од 150 метара. Проналазач се спуштао 140 пуца и у дубини од 130 метара могао је слободно радити. Два човјека у току два сата могу непрекидно радити у чамацу. Кроз нарочито удешена стакла, из чамаца се види сваки предмет. Чамац се спушта и подиже са браином од 350 метара у секунду. Може се зауставити на каквој које дубини. По дну се покреће помоћу вјештачки додати точкова, који се покрећу електричним завојем (штрафом). Људи који раде у чамацу, налазе се помоћу телефона у постојаном сјобраћају са спољним свијетом. Иа овога што смо показали, види се лијепо, какав огроман значај има овај Пинов проналазак, који рјешава тежак задатак подводног дјелања.

Пино је изумио још изванредну справу коју је назвао хидроскопом. Помоћу ове справе могу се са површине воде сагледати и фотографисати предмети, који се налазе на ма каквој дубини, а после већ без великих трошкова и без икакве тешкоће извући их из воде. Са овом справом чињене су проба у Средиземном Мору. 15 000 кубних метара воде, која заузима простор 1500 квадратних метара магла се је тако јако освјетлјити, да су се свесим јасно могли видјети сви предмети, што се налазе на дну морском. Напомињемо да је справа, с којом је чињена проба, била ванредно проста и малена; али за трговачке циљеве мораће се уредити справа много већег размјера, па ипак је прорачун, да и ова неће бити одвећ скупа. Проналазач Пино открива нам сасвим нов неповнат свијет. Флора и Фауна мора, кад је тако тешко било проучити, сад су одједном постале приступне науци. Биће олакшано упознавање са минерологијом мора, што је куд и камо ванљивије него минерологија земље. Геологија ће такође имати велику корист од овог проналазача. Хидрографија ће постати вјерна и тачна наука, основана не само на појединим претпоставкама. А спровођење каблова биће такође лако, као и прекидати их за вријеме војне. Захваљујући овом проналазачу подводне лађе и мине постају сасвим излишне, јер хидроскоп даје могућност командантима војних бродова, да их виде прије него што би им могли учинити на какву штету. Морска ће трговина такође бити у добитку, јер користећи се хидроскопом, капетан брода видјеће не само морско дно но и основицу своје лађе, па ће према томе обилазити подводне стијене и спрудове; а случај какве повреде брода, одмах ће је примјетити и оправити. За гњураче и риболовце справа ће имати велики значај. Количина рибе у ведрима морским тако обилага, да, кад је се инжењер Пино спуштао на свом чамацу,

риба му је покадгод скривала сав видан простор. О овом великом благоу, које лежи у мору — о множини корала, бисера и т. д. не треба ни помињати. А колико драгоцености гута море, може се замислити од прилика, ако се узме на ум да просјечно потоне у мору 180 лађа мјесечно. И одиша не може се замислити потребнији проналазак, но што је овај хидроскоп Пина. Све је ово налик на неостварљиву фантазију будаластог заносњака, а међутим то је све истина.

Телеграми Бечког „Кор. Бира“.

БЕЧ, 29 марта. — „Фремден-блат“, говорећи о смрти Шчербине, каже, да цио изображени свијет жали несретни свршетак његова живота, који је много обећавао. Кајна убице далеко није саразмјерна злочину. Било би право, да руско посланство протестира против убиства, које није било толико намерно против рускога консула, колико против реформама, за које Арнаути држе, да се њима врлобају њихове старе привилегије.

— Исти лист донаје да је Сарафов живио потоње године у Арбанији и да су се његовијем утицајем још јаче развили арбанашке тежње за аутономију.

— Султан је предузео neodложно мјеро, да се из Мале Авије дигно војска против овога покрета, који треба тијем прије умирити, што се арнаутски незадовољници користују покретом у Македонији. Агенти македонски мислили су, да ће побуна у Арбанији изазвати неспоразум између Аустро-Угарске и Русије.

ЦАРИГРАД, 30 марта. — Порта је примила ноту, којом се захтјева, да се Ибрахим, који је извршио атентат на Шчербину казни смрћу или да се прогласи као невин. Осам мухамеданаца затворени су као сукривци у атентату.

— Чето бугарске појавиле су се око Краљево и скопљанском округу, а тако исто у Мељнику у Неврокопу у солунском вилајету.

БИОГРАД, 30 марта. — У катедралној цркви држат је парастос за консула Шчербину. Присутствовали: Краљ, министри, генерали, представници Русије и Аустрије с персоналом и мноштво народа. Митрополит је држао говор, истичући заслуге Шчербине за српску ствар. За вријеме службе сви су дућани били затворени. Цио град био је у короти.

ЦАРИГРАД, 31 марта. — Главни инспектор Хилми-паша оповргава вијест, да се Арбанаси поново скупљају око Митровице и да ће на њу ноћу напасти.

ЦАРИГРАД, 31 марта. — Султан, Порта и дипломатски кор извршило Зиновијеву саучешће поводом смрти Шчербине.

БУКУРЕШТ, 31 марта. — Њав Карол добио је бјелоћу. Стање задовољајуће.

ПЕТРОГРАД, 31 марта. — „Новости“ дознају из досговјерног извора, да је српски министар Новакори ушљед потоњијех догађаја у Србији молио да буде опозван; он намјерава да се одмах врати у Србију.

ПАРИЗ, 31 марта. — Лубе је отпутовао у Алжир у пратњи Делкасе и Пелетана.

ПЕТРОГРАД, 1 априла. — Страни представници држали су парастос за Шчербину. Присутствовали су представници: Аустро угарски, њемачки, српски, бугарски и капетан Гончев ађутант књава бугарскога „Новости“ јављају, да ће Гончев предати цару сопственоурочно писмо књава Фердинанда, у коме се помињу шипкинске свечаности и изјављује признање и одамоћ народа бугарскога.

ЦАРИГРАД, 1 априла. — У капели рускога посланства држат је

парастос за Шчербину. Присутствовали су: турски министар агркултуре, подсекретар иностранијех дјела, много турскијех чиновника и цио дипломатски кор.

— Листови јављају, да се је командант жандармерије Есад-паша вратио у Скадар, пошто је своју мисију с највећим успјехом извршио.

ЛОНДОН, 1 априла. — „Рејтер“ јавља из Пекинга, да се је у једној крчки догодио сукоб између 50 аустријскијех и 50 њемачкијех војника. Свађа се продужила и на улици. Патрола аустријска и њемачка раздвојиле су кавгадије. Много рањенијех однесено је у болницу.

МАРСЕЉ, 2 априла. — Лубе отпутовао у Алжир на броду „Жан д-Арк“.

СОФИЈА, 2 априла — Сједнице „собранија“ затворене су.

БЕЛН, 2 априла. — „Келнске Новине“ јављају из Цариграда: мисао да инглешки официри воде надзор над држањем турске војске у Македонији, Старој Србији и Арбанији не налази одобрења. Поред свега тога биће изаслани у те провинције војнички аташе и из Цариграда.

ЦАРИГРАД, 3 априла. — Убица консула Шчербине осуђен је на смрт, али пресуда још није званично саопштена рускоме посланству. 28 марта био је крвали сукоб у манастирском вилајету међу редифима и четом бугарском од 75 људи са 5 старјешина међу којима је Сарафов. 4 редифа убијени, а три рањени. Чета је побјегла ноћу помоћу житоља из околњијех села.

БИОГРАД, 3 априла. — Поводом краљеве десетогодишњице дават је у двору галадине Генерал Цицар-Марковић на здравио је Краљу и Краљици Краљ одговарајући захвалио је и држао лијен говор о историјеском развитку Србије, напоменувши, да се за балканске народе приближују времена озбиљна и тешка, која се морају узети у обзир, да се Срби у критичком тренутку покажу достојни својијех предака.

БЕРЛИН, 3 априла. — Царица по савјету љекара отказала се је од путовања с Царем у Италију.

Службене Објаве.

О Г Л А С

Јавна продаја непокретности Јована Радичевића овдашњег, извршиће се 12. Априла тек. год. у канцеларији потписате Управе у 3 сата последије подна.

Види објаву у „Гласу Црногорца“ број 30 и 31 у год. 1902.

Број 914

Подгорица, 31 марта 1903 год.

Управа Општине Вароши Подгорице.

О Б Ј А В А

Износи се на јавну продају доље описана непокретност Сава Петковића, из Никшића, која је процијенена круна 9.950.

Продаја ће се извршити у канцеларији Обласног Суда у Никшићу.

За продају одређују се три рока: први на 16. јуна; други на 16. јула; а трећи на 16. августа у 5. сати последије подне.

На прва два рока неће се непокретност продати испод процијенене вриједности; а на трећем и више, али никако испод 2/3 процијенене вриједности.

Сваки је лицитант дужан положити јемство од 10% од процијенене вриједности непокретности.

Повијају се сви, те имају на непокретност какво реално право, дужникови повјероци, и они, који имају право прече купње, да се пријаве суду прве прве продаје.

Опис непокретности: Једна кућа двокатница од 20. метара дужине, а 12. метра ширине — са припадајућом баштом — од 1. рале земље; налази се у новој вароши у побочном сокаку, који води кругу уз кућу Мрава.

Граници: од истока: нова линија пута; од запада: стари пут; од севера земља Шћепана Варјамовића, а од југа: кућа Ђока Каровића и авлија Обрена Никовића.

Број 187.

Никшић, 13. марта 1903.

Обласни Суд: Првостјанин, М. Н. Ђуровић.

Р. 185 Бр. 91 2—3

Приватне објаве.

ГРОМОБРАНА

(најновијег система)

Први Књ. Цр. Јавном Управом Грађевина дипломирани мајстор израђујем и намјештам комад за 120 круна.

Никшић.

Душан С. Ивановић

Р. 24 Бр. 9 6—7

О Б Ј А В А

Продајем кућу на Цетињу у Катунској улици број 12. Кућа је двокатница и има 6 соба, кужину, теву и вртао, са тврдим материјалом уређена и од владе утврђена. Ко би желио исту купити нека се обрати потписатом.

Перо Јовићевић.

Р. 40 Бр. 18 3—3

Главна овлашћена интернационална Агенција за путовање.

БРАБА БАНАЦ

у Дубровнику

За преважање паробродом и жељезницом уз обављене цијене:

из Дубровника за Нев-Јорк преко Хавре
" " " С. Франциско (Калифорнија) преко Хавре;
" " " Аласка;
" " " Монтевидео и Буенос-Ајрес;
" " " Пунта Арена;
" " " Валпарајсо;
" " " Икике;
" " " Оакланд;
" " " Нав Зеланд;
" " " Аустралију.

За путне карте, цијене и поближе обавјести треба се обратити истој Агенцији.

Р. 66 Бр. 91 11—12

ЈАВНА ЗАХВАЛНОСТ.

Тужним срцем јављамо свијема пријатељима и познаницима, да се је наш непрежаљени суруг, отац и пријатељ

МИТАР ЂУРИЋ

учитељ

27-ог марта ове године у вјечност преслио.

Сматрамо за особиту дужност од свег срца захвалити свијем многобројнијем пријатељима и познаницима, који нам се у тежкој несрећи најшће пријатељским саучешћем у помоћи.

Нарочито захваљујемо: Његовом Високопросвештенству г. Митрополиту Митрофану; г.г. Војводама Божу, Шаку и Ђуру Петровићима; г.г. професорима, колегама, као и осталим с Цетиња, Ријеке, Подгорице, Никшића и Бара на указаном нам саучешћу.

Велика хвала Министру Просвјете г.г. Војводи Симу Поповићу, као и Управитељу нахије г. Марку Петровићу са госпођама на труду и заузимању; г.г. Сердару Саву Пламенцу и г.г. бригадиру Милу Ђурашковићу; мјесном чиновништву и многобројном грађанству без разлике вјере.

Од свег срца захваљујемо господи свештеницима улцијским на труду и раду.

Хвала г.г. учитељима Приморске нахије, који корпоративно дођоше, да свог друга до вјечне куће испрате. — Немамо ријечи да у довољној мјери захвалимо нашем пријатељу г. д-ру Ковачевићу војничком лекару са го스포јом, који се најовојекније заузимао да нам милг покојника спасе од смрти.

Понаособ хвала господи свештенику Ј. Вујановићу и учитељу И. Лопичаћу на дивним говорима над самртним остатцима покојниковим.

Поново свима и свакоме наша најдубља и вјечита благодарност.

Улцињ, 30. Марта 1903 год.

Ожалошћени:

Суруга: Неда; дјеца: Нико, Симо и Јованка; пријатељ: Душан Гвозденовић са осталом родбином.

Р. 198 Бр. 33 1—1

ЈАВНА ЗАХВАЛНОСТ.

Приликом смрти нашег незаборављеног суруга, односно оца

нап. ЂУРА БЕЛОВИЋА

бившег управитеља вароши Никшића

која нас учвијели 25 ти овог мјесеца а у 60-тој години његова живота, од велике нам је утјеже било опште саучешће у големој напој жалости својте, пријатеља и познаника нашег милг покојника.

Вјечну захвалност гојићемо према Његовом Краљ. Височанству Господару и Књаву Николи I, који на глас смрти милг нам покојника најмилостивије благоизводи наредити, да јед на чета стојеће војске спровод окити и до вјечног га стана испрати.

Вјечита хвала Његовом Високопросвештенству г.г. Митрополиту Митрофану Вану, који изволи послати мјесно свештенство и њакове Богословске Школе са наставницима за спроводом.

Вјечита захвалност г.г. Војводи Шаку Петровићу, који је милг нам покојника често походио за вријеме болести и до гроба га испратио.

Хвала г.г. Војводи Божу Петровићу, Војводи Ђуру Петровићу и Нику Матановићу, који су на самртни му одар дошли и лично нам своје саучешће у жалости изјавили.

Хвала г.г. Бригадирима Јанку Вукотићу и Митру Мартиновићу, командирима Машану Ђожовићу и Милошу Радовићу, Сердару Јагошу Радвићу, Ширу Поповићу и официрима стојеће војске, који су нам своје саучешће изјавили и спроводу присуствовали.

Хвала г.г. свештеницима: проту Крету Матановићу, попу Јовану Дајановићу, попу Марку Мартиновићу и попу Мирану Вукићу, који су нам покојника обредима наше свете цркве испратили, опојали и у гроб га сахранили.

Хвала г.г. професорима и ђацима Богословске Школе, који су спровод увеличали и дивним цјевањем значинили.

Хвала г.г. д-ру Перазеху, д-ру Огњеновићу и д-ру Матановићу, који су све радили, еда би нам милг покојника из чељусти црне смрти исптргли.

Хвала грађанству ове вароши једног и другог пола које је у великом броју на самртни одар похитало, саучешће нам најавило и до вјечне га куће испратило.

Хвала свијем нашијем пријатељима једног и другог пола, који су нашег покојника за вријеме болести покађали, крај самртног му одра сви ноћ бдили, око спровода и укопа радили и испратили га до вјечног почивалишта.

Хвала свој нашој свијти и кумовима, који су на глас смрти похитали из Рисна, Никшића и Гракова, да лично саучествују жалости нашој и спроводу.

Једном ријечи хвала свијема без разлике, који су ма на који начин било лично, било телеграфично, било писмено своје саучешће у превеликој нашој жалости изјавили.

Цетиње, 30. Марта 1903.

Ожалошћени:

Суруга: Мила; син: Мато; шћер: Василија.

Р. 372 Бр. 34 1—1

ПРОДАЈЕ СЕ из слободне руке од имања Маре Савићеве из Војковића следеће:

1) На равни Обар, за Милошевом лавином, и у Лишове процоли метех са гором.

2) Земља у Дубоки до под Ском.

3) Земља са метехом под Шкалом.

Ко би желио купити нека се пријави потписатоме, који је овлашћен од старатеља, да у смислу законка може продају извршити за горњу имовину.

Госклиби, 1 Априла 1903:

Поп Јован Јоветић.

Р. 69 Бр. 35 1—1